

Handlingsplan för demokratiutveckling Vaggeryds kommun 2022-2030

Version 2022-02-14 till KSAU

Till utskick KSAU 2022-02-23

Diariennr. KS 2021/221

Inledning	3
<i>År 2021 fyller demokratin 100 år i Sverige</i>	3
<i>Åtaganden enligt demokratideklaration</i>	3
<i>Handlingsplan</i>	3
<i>Vision, värdegrund och övergripande mål</i>	4
<i>Mål för demokratiutveckling i Vaggeryds kommun</i>	5
<i>Mål 4 kopplat till Agenda 2030</i>	6
<i>Mål 4 och exempel på styrande dokument</i>	6
<i>Likabehandlingspolicy</i>	7
<i>Utveckling valdeltagande, upplevd delaktighet och trygghet</i>	8
Övergripande plan	10

Inledning

År 2021 fyller demokratin 100 år i Sverige

Vaggeryds kommun har undertecknat en demokratideklaration 2021-04-19 i syfte att bidra till det regionala och nationella arbetet med att uppmärksamma demokratin.

År 2021 är det 100 år sedan demokratin fick sitt genombrott i Sverige. Vårt demokratiska styrelseskick har haft en helt avgörande betydelse för vårt lands historia, utveckling och välstånd.

Det finns många skäl att vara stolta över vår demokrati och dess hundraåriga historia. Samtidigt ska vi minnas att kampen om vem som ska inkluderas i demokratin har fortsatt långt efter 1921. Att fortsätta utveckla demokratin är nödvändigt idag, liksom det var för 100 år sedan.

Kommittén Demokratin 100 år har i uppdrag att planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för att stärka demokratin. Deklarationen syftar till att ena de krafter som stödjer demokratin som styrelseskick och uppmuntra att fler tar tydligt ställning och arbetar för att stärka demokratin.

Vi värnar alla människors lika värde, de grundläggande fri- och rättigheterna och rättsstatens principer och tar avstånd från diskriminering, extremism, främlingsfientlighet, korruption och rasism. Vi vill bidra till att demokratin står sig stark även i framtiden genom att:

- verka för att fler får en god kunskap och medvetenhet om det demokratiska systemet,
- arbeta för att fler deltar aktivt och står upp för demokratin, och
- bidra till ett samtalsklimat som kännetecknas av öppenhet och respekt

Åtaganden enligt demokratideklaration

Vaggeryds kommun har skrivit under en demokratideklaration i syfte att ytterligare stärka globala och lokala mål kring demokrati och stödja demokratiinitiativet nationellt och i länet med följande åtaganden:

- Internt åtagande – Ha uppdraget att alla i organisationen ska arbeta med fullmäktiges mål för demokrati genom bl.a. kompetenshöjande insatser för politiker och tjänstemän kring demokratifrågor och verkställa beslutad likabehandlingspolicy.
- Externt åtagande – Genom medborgardialoger och ökad delaktighet arbeta för att öka valdeltagandet, öka andelen förstagångsväljare, samt att inget valdistrikt i Vaggeryds kommun ska ha mindre än 80 % valdeltagande år 2030.
- Kommunikativt åtagande – Genom våra mötesplatser och plattformar kommunicera och uppmärksamma demokrati och säkerställa att medborgare får svar och möjlighet att lämna synpunkter och förslag.

Handlingsplan

Denna handlingsplan ska säkerställa att lokala mål för demokratiutveckling samt åtaganden uppfylls och bidra till det regionala och nationella arbetet.

Syftet med handlingsplanen för demokratiutveckling är att vägleda arbetet för att öka invånarnas inflytande, delaktighet, tillit och valdeltagande i Vaggeryds kommun.

Handlingsplanen ska följas upp årligen, särskilt i samband med de valresultat som ses 2022, EU2024, 2026, EU2029 samt 2030. Kommunstyrelsen ansvarar för samordning och uppföljning av handlingsplanen.

Vision, värdegrund och övergripande mål

Vision och värdegrund 2030

Här ger vi plats för att göra skillnad

En plats för möjligheter formad med tanke och omtanke.

Där lusten är vår drivkraft och där glädjen smittar.

En plats med stark tradition för gränslöst skapande.

Där gemensam vilja och kunskap får livet att lyfta och idéer att bli verklighet.

En plats i rörelse som bygger på mångfald och hållbarhet.

Där allt är nära och alla har betydelse.

Övergripande mål för mandatperioden 2019-2022

Alla som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun uppnår tillsammans visionen genom fyra mål:

Vaggeryds kommun ska vara en plats...

- med hållbar samhällsutveckling och tillväxt i hela kommunen
- med hög sysselsättning, ett varierat näringsliv och en utbildning med god kvalitet
- med en hög kunskapsnivå, en aktiv fritid och ett rikt kulturliv - för en god hälsa
- som är attraktiv, trygg och tillgänglig - där alla känner delaktighet och kan påverka

Vaggeryds kommuns fyra mål för mandatperioden är långsiktiga och är kopplade till FNs 17 globala mål inom Agenda2030.

Alla verksamheter bidrar till samtliga fyra mål som förtydligas genom ett strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram

Samtliga mål följs upp i samband med prognos och rapportering av ekonomi och kvalitetsresultat

Vaggeryds kommuns styrdokument, planer och riktlinjer samt organisationens mål för en god hushållning med organisationens ekonomiska, ekologiska och sociala resurser skall harmonisera med de övergripande målen.

Mål för demokratiutveckling i Vaggeryds kommun

Vaggeryds kommuns vision 2030 för kommunens som geografisk plats lyder:

Här ger vi plats för att göra skillnad.

Fyra lokala mål med koppling till Agenda2030s globala 17 mål har formulerats och enhälligt beslutats över blockgränserna för att vi tillsammans med alla som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun ska hjälpas åt att uppnå visionen. www.vaggeryd.se/agenda2030

Alla fyra lokala mål är viktiga. Det första målet handlar om hållbar samhällsutveckling i hela kommunen, det andra om näringsliv, försörjning och lärande, och det tredje om folkhälsa kopplat till ett rikt kultur- och fritidsliv. Samtliga är viktiga förutsättningar för det fjärde målet som handlar specifikt om demokrati:

Mål 4: Vaggeryds kommun ska vara en plats som är attraktiv, trygg och tillgänglig - där alla känner delaktighet och kan påverka.

Öppenhet och tolerans skapar trygghet och är en förutsättning för att människor ska kunna vara en del av samhället. Delaktighet och medskapande gör platsen inkluderande och attraktiv för alla.

Vaggeryds kommun präglas av lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter oavsett kön, ålder samt etnisk, kulturell och socioekonomisk bakgrund.

Alla invånare är en resurs och en del i att utveckla Vaggeryds kommun

Platsen ska vara attraktiv och trygg för de som bor, lever och verkar i Vaggeryds kommun och invånare i alla åldrar ska kunna vara stolta ambassadörer över sin hemkommun samt känna delaktighet i kommunens utveckling.

I ett strategiskt hållbarhets- och utvecklingsprogram beskrivs kopplingen mellan det lokala demokratimålet och Agenda2030 globalt mål 16. Fredliga och inkluderande samhällen, samt 17 Genomförande och globalt partnerskap.

Fyra delmål som bygger på förtydligande av målet finns för uppföljning och det är Demokrati, Trygghet, att Alla invånare är en resurs samt att invånare upplever en god delaktighet, tillgänglighet och trygghet.

Delmålen följs upp genom mätområden och redovisas tre gånger per år i samband med ekonomisk redovisning samt vid särskilda uppföljningar vid behov.

Mätområden som följs upp kopplat till demokrati:

Valdeltagande (Ökat valdeltagandet, ökat andel förstagångsväljare, samt att inget valdistrikt i Vaggeryds kommun ska ha mindre än 80 % valdeltagande år 2030)

Upplevd delaktighet (SCB medborgarundersökning Nöjd Inflytande index samt målgruppsundersökningar för upplevd delaktighet i olika verksamheter som skola, vård och omsorg)

Upplevd trygghet (SCB och MSB medborgarundersökningar samt målgruppsundersökningar)

Vaggeryds kommun har ett hållbarhets- och utvecklingsprogram där de övergripande målen för hållbar utveckling förtydligas liksom dess koppling till Agenda2030 och FN barnkonvention.

När det gäller demokratiutveckling är flera delar relevanta ur hållbarhetsperspektiv, särskilt social hållbarhet, att människors grundläggande behov ska tillgodoses samt FN barnkonvention § 12 Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Mål 4 kopplat till Agenda 2030

Av de 17 Globala målen är mål 16 (Demokrati), delar av mål 17 (Samverkan) kopplingen mellan Agenda2030 och KF mål 4.

Hållbarhetsperspektivet här handlar om att alla människor har rätt till frihet och möjlighet att påverka sina egna liv oberoende av etnicitet, kön, religion eller sexuell läggning. Alla människor har rätt att leva i fred och säkerhet utan rädsla för våld och förtryck.

Det är främst kommuner och regioner som möter medborgarna i deras kontakt med samhället. Att kommunernas verksamheter fungerar rättssäkert och motverkar korruption bidrar till att behålla en tilltro till samhällets institutioner. Demokrati och medborgarnas delaktighet är fundament i den kommunala och regionala strukturen.

Kommuner och regioner samverkar ofta både sinsemellan men också med näringslivet, akademin, civilsamhället och medborgarna. Krav på samverkan med olika grupper finns också inbyggd i viss lagstiftning

Ett demokratiskt och fredligt samhälle är en förutsättning för individen att kunna vara en del av samhället.

Detta innebär för Vaggeryds kommun att sträva efter ett starkt samarbete mellan kommunal organisation och civilsamhälle. Det innebär också en öppenhet, en bra dialog och möjligheter att påverka. Det innebär också att sträva efter en bra dialog inför olika former av beslut.

Det Globala målen i Agenda2030 kring trygghet, delaktighet och inkludering följs nationellt upp genom att ex. mäta valdeltagande och antal våldsbrott. Här följs även upplevelsen exempelvis hos brukare inom LSS kring delaktighet samt andel inom etableringen som går vidare till arbete eller studier.

Verksamheter i Vaggeryds kommunala organisation följer upp genom målgruppsundersökningar som t.ex. brukarundersökningar och elevenkäter.

Vaggeryds kommun ska bidra till Agenda2030 med en målpuppfyllelse för det fjärde lokalt övergripande målet om demokrati, trygghet och tillgänglighet, i form av att valdeltagandet ska vara högt i alla delområden och att den politiska representationen ska motsvara den demografiska invånarstrukturen.

Det krävs också en positiv utveckling av andel invånare och verksamma som upplever att de har möjlighet att påverka och har ett förtroende för kommunens verksamhet.

Mål 4 och exempel på styrande dokument

- Handlingsplan för trygghet och säkerhet
- Skolplan
- *Handlingsplan för demokratiutveckling*

Likabehandlingspolicy

I Vaggeryds kommuns likabehandlingspolicy, beslutad KF 2020-02-24 §20, står det att Vaggeryds kommun som arbetsplats ska spegla det samhälle vi lever i och att alla medarbetare oavsett bakgrund ska ha likvärdiga möjligheter att utföra sitt uppdrag liksom våra elever, brukare och kommuninvånare ska bemötas på lika villkor.

Likabehandlingspolicyn tydliggör för alla som arbetar i Vaggeryds kommun att trakasserier, sexuella trakasserier och repressalier inte accepteras. Policyn innehåller också rutiner och praktisk vägledning kring medarbetares och chefers ansvar om oönskade beteenden förekommer. Men också hur den som blir utsatt kan gå tillväga för att få stöd. Likabehandlingspolicyn ersätter den tidigare Antidiskrimineringsplanen antagen av Kommunfullmäktige 2008-05-25. Det nya dokumentet har samverkats i den centrala samverkansgruppen samt granskats av myndigheten Diskrimineringsombudsmannen (DO). Likabehandlingspolicyn är en del av kommunens personalpolitik som ska bidra till en attraktiv arbetsplats. Aktuell lagstiftning är Diskrimineringslagen 2008:567.

Vaggeryds kommuns olika verksamheter har även verksamhetsanknutna riktlinjer för likabehandling, särskilt i skola och omsorg.

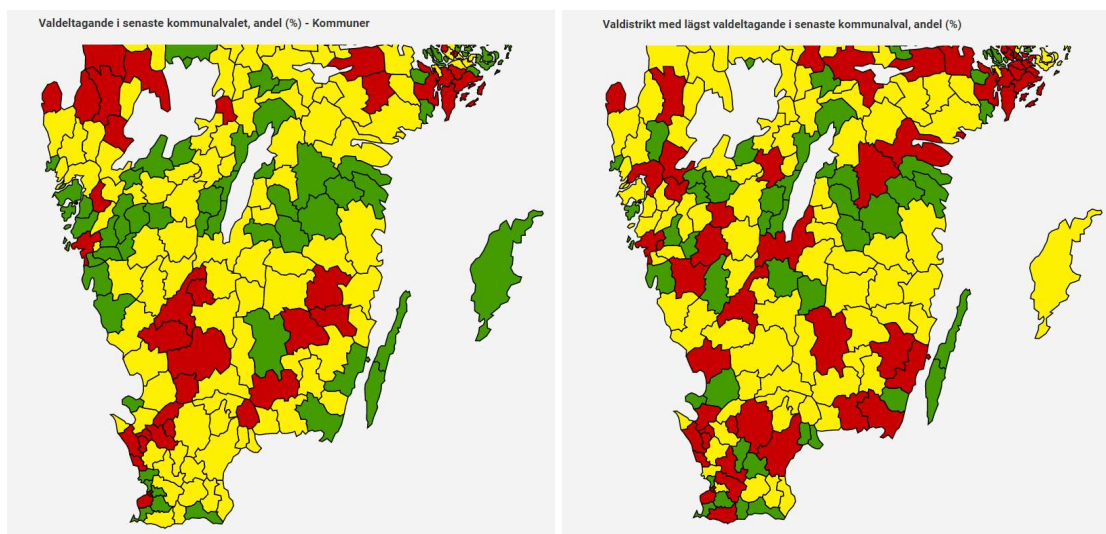
Utveckling valdeltagande, upplevd delaktighet och trygghet

Vaggeryds kommun har traditionellt haft ett högt valdeltagande och invånarna känner sig enligt undersökningar trygga och med möjlighet att påverka.

Bra kan alltid bli bättre och vid analys så syns att det finns skillnader mellan olika målgrupper i så väl valdeltagande som upplevd delaktighet och upplevd trygghet.

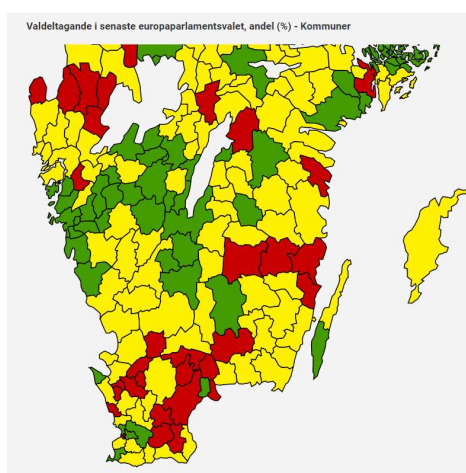
Målet med denna handlingsplan är att öka delaktigheten för fler. Tryggheten är inget inflytande i sig men är en viktig grundingrediens i att våga vara delaktig.

Kommunalval 2018

(Källa Kolada) Valdeltagande (t.v), valdistrikt med lägst valdeltagande (th) visar att Vaggeryds kommun har ett genomsnittligt valdeltagande jämfört med riket, och att det valdistrikt som har lägst valdeltagande är högt jämfört med riket och kommuner i länet.

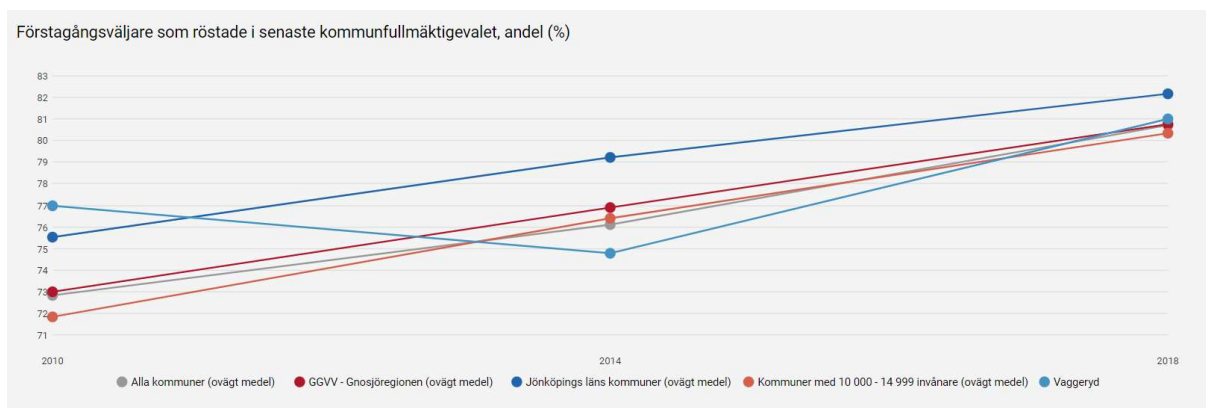
EU-val

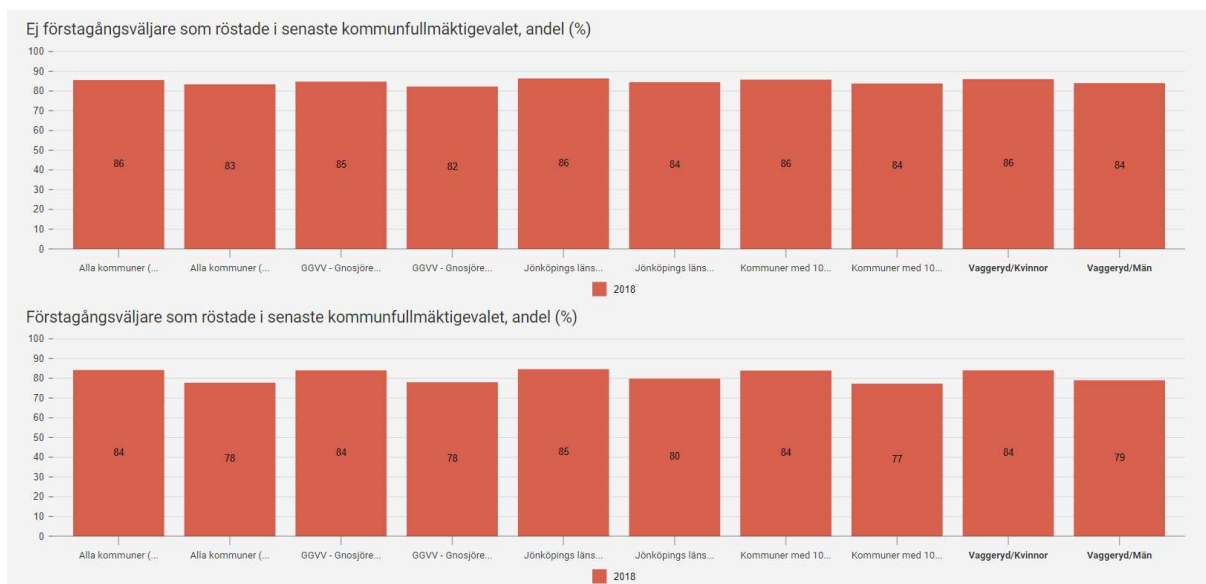
Även i senaste EU-valet syns att Vaggeryds kommun tillhör de kommuner som har högt valdeltagande

Förstagångsväljare

Vaggeryds kommun har en positiv trend för förstagångsväljare.

Vaggeryds kommun har en högre andel förstagångsväljare jämfört med riket, länet, kommuner av samma storlek samt jämfört med samarbetskommunerna i GGVV (Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd) (Källa Kolada)

Det var högre andel kvinnor än män som röstade (2018) både för förstagångsväljare (nederst) och icke förstagångsväljare (överst) (Källa Kolada)

Övergripande plan

Inriktningen är att använda och stödja/förstärka de aktiviteter som redan pågår/är planerade inom budget/ inom kommunkoncernens verksamhet samt komplettera med insatser för vissa målgrupper.

Vaggeryds kommuns åtaganden i samband med demokratideklarationen är utgångspunkt i handlingsplanen.

En detaljerad aktivitetsplan hålls mer levande vid sidan om och följs upp mer löpande

Internt åtagande

1. Alla i Vaggeryds kommunkoncern ska ha kännedom om och arbeta med fullmäktiges mål för demokrati
2. Kompetenshöjande insatser kring demokratifrågor för politiker och tjänstemän
3. Likabehandlingspolicyn ska verkställas och följas upp

Externt åtagande

4. Använda dialog som verktyg för att fånga medborgares och olika målgruppers engagemang
5. Särskilda insatser för att öka andelen förstagångsväljare
6. Särskilda insatser för valdistrikt med lågt valdeltagande
7. Tillhandahålla kompletterande resurser och stöd till de aktiviteter som genomförs i organisationen riktat till olika målgrupper, exempelvis: Demokratikunskap, kommunikationsstöd kring demokrati, analys av resultat i enkäter och undersökningar kopplat till delaktighet och inflytande eller stöd i planering av aktivitet

Aktörer utanför organisationen kan också få använda ex kommunikationsmaterial genom att vända sig till sin kontaktyta – ex föreningar via Kultur- och fritid.

Kommunikativt åtagande

8. Kommunicera och uppmärksamma demokrati som begrepp
9. Säkerställa att medborgare får svar och möjlighet att lämna synpunkter och förslag
10. Följa upp och kommunicera resultat i valdeltagande samt upplevd delaktighet och inflytande i invånarundersökningar och målgruppsundersökningar

